**СТАНОВИЩЕ**

**по конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“**

| | |
|---|---|
| в област на висше образование: | 4. Природни науки, математика и информатика |
| професионално направление: | 4.6. Информатика и компютърни науки |
| научна специалност: | Информатика (Отворена наука и иновации в дигиталното културно наследство) |
| обявен в: | Държавен вестник бр. 63 от 10.07.2026 г. и на интернет страницата на ИМИ |
| за нуждите на: | Институт по математика и информатика (ИМИ),<br>секция „Софтуерни технологии и информационни системи“ |

Становището е изготвено от: д-р Силвия Николаева Гафтанджиева, доцент

в Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

в качеството на член на научното жури по конкурса, съгласно Заповед № 87/08.09.2026 г. на Директора на ИМИ.

За участие в обявения конкурс е подал документи **единствен кандидат**:

**доц. д-р Милена Петрова Добрева**

**I. Общо описание на представените материали**

**1. Данни за кандидатурата**

Представените от доц. Добрева документи по конкурса съответстват на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ, Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в БАН и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в ИМИ при БАН.

За участие в конкурса кандидатката е представила:

- професионална автобиография по европейски образец;
- копия на диплома за завършено висше образование;
- копие на диплома за придобита ОНС „доктор“;
- пълен списък на научните публикации;
- списък и копия на научните публикации за участие в конкурса;
- справка за оригиналните научни приноси в публикациите за участие в конкурса;

- резюмета на научните публикации за участие в конкурса на български и английски език;
- пълен списък на забелязаните цитирания;
- списък на цитиранията за участие в конкурса;
- копие на обявата за конкурса в Държавен вестник;
- удостоверение за трудов стаж по специалността;
- свидетелство за академична длъжност „доцент“;
- списък с научноизследователски проекти;
- списък на издадени учебници и учебни помагала;
- справка по образец за изпълнение на минималните национални изисквания по чл. 2б, ал.2 и 3, и на изискванията по чл. 2б, ал. 5 от ЗРАСРБ, както и на минималните изисквания на ИМИ – БАН;
- декларация по образец във връзка с чл. 24, ал. 1, т. 3 от ЗРАСРБ;
- декларация за съгласие за съхранение и обработка на лични данни.

Документите на доц. Милена Добрева са изготвени в съответствие с изискванията на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в ИМИ при БАН. Към документите не са приложени служебни бележки за участията в проекти и издадените учебници и учебни помагала.

**2. Данни за кандидата**

Доц. д-р Милена Добрева има висше образование – ОКС „магистър“ по специалност Информатика, завършена през 1991 г. в СУ „Св. Климент Охридски“. През 2000 г. след успешна защита на дисертация на тема „Моделиране на вариативност в старобългарски текстове“ придобива ОНС „доктор“ по научна специалност Информатика, а през 2001 год. – научното звание „старши научен сътрудник втора степен“. Кандидатката е работила като доцент в ИМИ-БАН и University of Strathclyde.

**3. Обща характеристика на научните трудове и постижения на кандидата**

Научноизследователската дейност на доц. д-р Милена Добрева и тематиката на представените от него научни трудове са в областта на конкурса. За изпълнението на минималните изисквания за участие в конкурс за академична длъжност „професор“ в ИМИ-БАН, тя е представила:

- защитена ОНС „доктор“ (изпълнени 50 т. по група А);
- 3 публикации с IF (2 с Q2 и 1 с Q3) и 1 с SJR (130 точки, при изискуеми 100 точки по група В);
- 14 публикации, индексирани в Scopus, от които 9 с SJR. Публикация 7 (Birrell, D., Dobreva, M., Ünal, Y., Feliciati, P. Constituencies of use: Representative usage scenarios in international digital library user studies, a case study on Europeana. (2010) ELPUB 2010 - Publishing in the Networked World: Transforming the Nature of Communication, 14th International Conference on Electronic Publishing, pp.

245-257. ISBN: 9789522320865) няма SJR за 2010 год. и трябва да бъдат приспаднати 8 точки (240 точки, при изискуеми 220 точки по група Г);
- доказателства за 47 цитирания в Scopus и/или WoS (282 точки, при изискуеми 140 точки по група Д);
- участие в 2 национални и 3 международни научни или образователни проекти, ръководство на 2 национални и на българския екип на 3 международни проекти, 5 публикувани учебници и 4 учебни помагала. Точките за публикуваните учебници и учебни помагала не са разделени на броя съавтори, като трябва да бъдат приспаднати 213.33 точки. След приспадането на точките, необходимите за група Е точки са надхвърлени (336.67 точки, при изискуеми 150 точки по група Е).

Изискването на чл.3, ал.1, т.4 на ПУРПНСЗАД в ИМИ от представените публикации за конкурса кандидатът да има поне 12 публикации в издания с IF или SJR е изпълнено. Всички представени публикации са публикувани след като кандидатката е назначена на академична длъжност „доцент“. Представените публикации, цитирания и други доказателства по различните показатели, не са използвани за придобиване на образователната и научна степен „доктор“, както и в процедурата за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Кандидатът има над 25 години трудов стаж на длъжност „доцент“ в ИМИ, с което напълно удовлетворява изискването на чл. 29, ал.1, т.2 от ЗРАСРБ.

**4. Съдържателен анализ на научните и научно-приложните постижения на кандидата, съдържащи се в материалите за участие в конкурса**

Приносите са разпределените в пет тематични области, които покриват съвременни направления в информатиката, компютърните науки и тяхното приложение в дигиталното културно наследство и отворената наука:

- Компютърни методи за обработка, търсене и достъп до дигитално културно наследство;
- Потребителски модели, изисквания и оценяване на цифрови информационни системи;
- Сбирки като данни (Datafication, collections as data), семантична свързаност и отворени инфраструктури за дигитално културно наследство;
- Отворена наука, гражданско участие и съвместно създаване на знание;
- Образование и компетентности за анализ на данни в дигиталното културно наследство.

Като най-значими ***научни приноси*** се открояват:

- Разработени експериментално валидирани подходи за автоматична категоризация върху реално институционално хранилище.

- Проведени изследвания, които интегрират наблюдение на потребителското поведение, сценарии и случаи на употреба, приоритизация на дигитализацията и оценяване на употреба, стойност и въздействие.
- Предложена концептуална рамка за гражданската наука в хуманитаристиката, която поставя цифровите среди и електронните инфраструктури в центъра на управлението на данни, комуникацията и колективно създаване на знание.
- Формулиран и операционализиран преход от цифрови сбирки към мащабни е-инфраструктури като пространства за данни и разгледани аспекти, свързани със семантичната свързаност и Wikidata.
- Анализирани особеностите на приложение на областта гражданска наука в хуманитарните изследвания и обобщени наблюдения върху прилагането на подходи, основани на отворената наука и иновации.

Като най-значими ***научно-приложни приноси*** се открояват:

- Създадени специализирани софтуерни решения и алгоритми, включително информационно-търсещата система DuoSearch за исторически документи и методи за post-OCR корекция на дигитализирани исторически текстове с доказано повишаване на качеството.
- Разработена методология за конструиране на сценарии на употреба в дигиталното културно наследство.
- Предложен подход за приоритизация на дигитализацията на специални сбирки въз основа на нуждите на крайните потребители.
- Разработена рамка за оценяване на специализирани парламентарни архивни цифрови ресурси.
- Анализ и систематизиране на ролята на Wikidata и принципите FAIR в работните процеси на GLAM институциите (галерии, библиотеки, архиви и музеи).

Като най-значими ***приложни приноси*** се открояват:

- Създаден и валидиран контролен списък за проверка (checklist) за създаване и оценяване на дигитални колекции, приложим за малки и средни институции.
- Предложен подход за подобряване на обучението и образованието на професионалисти, студенти и ученици, насочени към изчислителни умения, както и грамотност за работа с данни и с приложимостта на методи на изкуствения интелект в областта на дигиталното наследство.

Представените публикации демонстрират последователен принос към информатиката чрез разработване и валидиране на алгоритми за подобряване на потребителския опит и информационното търсене и подходи за работа с данни и информационни инфраструктури. Изследванията изграждат последователен преход от потребителски ориентирани дигитални библиотеки към изчислителен достъп,

datafication, спазване на принципите FAIR. Получените резултати са използвани в проектите FOCUS, DISCmap, DISTILL, ECHOING и за изграждане на европейска дигитална библиотека за културно съдържание Europeana и др. инициативи и представляват значителен принос в областта на обявения конкурс и подчертават иновативния и приложния характер на изследователската работа на кандидата.

**5. Оценка на работа по проекти и други дейности**

Доц. Милена Добрева е участвала в 2 национални проекта (КП-06-ДБ/6 „Пробивни технологии в лабораториите за иновации за дигитално културно наследство“ (DISTILL), Preservation of Complex Objects Symposia (POCOSS)) и 3 международни проекта (632694 Civil Epistemologies Development of a Roadmap for Citizens Researchers in the Digital Culture, ECP-2005-CULT-038042 DIGMAP – Discovering our past world with digitised maps, 216736 SHAMAN: Sustaining Heritage Access through Multivalent Archiving). Кандидатката е ръководила 2 национални проекта (K900232 Community building in Decolonising Galleries Libraries Archives Museums (GLAMs) – DeCoGlam, 5258 Bringing the Digital Skills Gap of Records Officers in Zambia in Line with the eGovernance) и българските екипи на 3 международни проекта (Europeana User and Functionality Study, 509754 Knowledge transfer for digitization of cultural and scientific heritage in Bulgaria, Text Variety in Witnesses of Medieval Texts: Study from Cooperative Writing Perspective).

**6. Заключение за кандидатурата**

Научните постижения на доц. Милена Добрева отговарят на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ, ПУРПНСЗАД в БАН и специфичните изисквания на Института по математика и информатика при БАН. Представените резултати са достатъчни за удовлетворяване на минималните национални и институционални изисквания в професионалното направление и не е установено плагиатство в представените по конкурса научни трудове. Давам своята **положителна** оценка за кандидатурата.

**II. Общо заключение**

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащите се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своята положителна оценка и да препоръчам Научното жури да предложи на Научния съвет на Института по математика и информатика при Българска академия на науките да избере доц. Милена Петрова Добрева да заеме академичната длъжност „професор“ в област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление 4.6. Информатика и компютърни науки, научна специалност Информатика (Отворена наука и иновации в дигиталното културно наследство).

гр. Пловдив Изготвил становището:

29.10.2026 г. (доц. д-р Силвия Гафтанджиева)